

המביא גט פרק ראשון גיטין

ב.

עין משפט גזר מצוה

א א מיי פ"ז מהל' גיטין הלכה ה' סמג עש"ן ט"ו ע"ש א"ע סי' קמ"ב ע"ש פ"ג:
 ב מיי פ"ח מהל' תרומות ה"ז וה"ט:
 ג א מיי פ"ז מהל' גיטין הלכה ה' ז' וסמג ט"ו ע"ש פ"ט ע"ש:

פסקי רי"ף

המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. ר"ג אומר אף המביא מן הרקס ומן התגר. ר' אליעזר אומר אפילו מכפר לודים ללוד: והמולך והמביא ממדינת הים אלא המביא ממדינת הים והמולך והמביא ממדינת הים למדינת כרמית הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם: רשב"א אפי' הגמנוניא להגמנוניא: רבי יהודה אומר מרקס למורה ורקס כמורה מאשקלון לדרום ואשקלון כדרום מעכו לצפון ועכו כצפון רבי מאיר אומר עכו כא"י לגיטין: פי' כל חו"ל קרוי מדינת הים בר מבבל כדאמר ר' יוחנן (ד'): צריך שיאמר השליח המביא. בגמ' מפרש: ושליח זה הבעל עצמו שליח להולכת: רקס וחגר תירומה בין קדש ובין ביד בין רקס ובין תרומה. אף מספר לודין שהיא מחו"ל ללוד שהיא סמוכה לה והיא מא"י ובגמ' (ד') מפרש פלוגתיהו. והביא וכו' בגמ' מפרש מאי קמוסין אתיק דרישא: והמולך. מאי למדינת הים: מהגמנוניא להגמנוניא. פי' עיר א' שהיו בה על הגמנוניא ומקפדין זה על זה שלא יהו בני הגמנוניא זו נכנסים לחברתה: ר' יהודה אומר מרקס עז סוף העולם למורהו הוי מדינת הים ורקס עצמה נדונית כמורה העולם ולא כא"י והמביא וכן כולן רקס שיאמר וכן כולן רקס למורה א"י וחוצה לה ואשקלון לדרומה ועכו כצפונה. אבל מערב של א"י אין צורך גבול שהים גבולה כרמיתם וגבול ים והיה לכם הים [הגדול] וגו': מאי טעמא. רבה אמר

המביא גט. א"ע"ג. לשאר שטרות פעמים נמי קרי גט דתמן כהשולח (לקמן דף לז:). אין עדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם ואיירי בכל שטרות ובפרק המצול (לקמן דף סד.) נמי תניא וכן לגיטין ומפרש התם גיטי ממונ מ"מ לא הוצרך לפרש כאן גט אשה משום דזרוב מקומות היכא דקמתי גט סתם איירי זבגט אשה ומה שנוהגים לכתוב י"ב שורות זבגט אומר ר"ת משום דגט גימטריא י"ב ור"י שמע זבגט רב האי גאון ובגס רבינו סעדיה משום דכתיב ספר כריתות¹ כשיעור י"ב שטיין המפסיקין צין² ארבעה חומשי³ ספר תורה כדלמך זבגט זמרא (דף יג:) שצריך להניח ארבעה שטיין צין כל ספר וספר והפסק ציין וידבר למשנה תורה לא חשיב שאינו אלא חוזר ושוה מה שלמעלה:

המביא

ממדינת הים. הא ללא נקט המביא גט מחוץ לארץ דקמתי בגמ' (לקמן דף טז:). המביא גט כספיה כמביא זבגט לארץ משום דכחוזה לארץ הוה משמע על חוזה לארץ אפילו רקס וחגר⁴ להכי נקט ממדינת הים דמשמע רחוק כמו (יבמות דף טז:) האשה שהלך צעלה למדינת הים וכמו (שבוט דף מא:) פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים לאפקוקי. **רקס וחגר** דפליג זהו רצן גמליאל: **אף המביא מרקס.** משמע דבנקט צין זה ישראל והא דתמן

המביא גט ממדינת הים. כל חו"ל קרי ליה מדינת הים זר מצול כדלמך לקמן (דף טז:). רי"ף השליח המביא לומר כו' וטעמא מפרש בגמ' א. ושליח זה הבעל עשאו שליח להולכה: **רקס וחגר.** תרגום של צין קדש וצין זרד מתרגמינן צין רקס לחגר (בראשית טו): **אפילו מפרש לודים.** שהיא מחוזה לארץ: **ללוד.** שהיא סמוכה לה והיא מארץ ישראל. ובגמ' מפרש פלוגתיהו: **וחכמים אומרים.** בגמרא מפרש מאי מוספי אתנא קמא דרישא: **והמולך.** מארץ ישראל למדינת הים: **מהגמנוניא להגמנוניא.** בגמרא מפרש עיר אחת שהיו בה שני הגמנוניא ומקפדין זה על זה שלא יהו בני הגמנוניא זו נכנסים לחברתה: **ר' יהודה אומר מרקס למורה.** מרקס עד סוף העולם למורחו הוי מדינת הים: **ורקס.** עמנה נדונית כמורה העולם ולא כא"י והמביא מרקס כריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם וכן כולם. **רקס למורחו של ארץ ישראל וחוצה לה ואשקלון לדרומה ועכו לצפונה.** אבל מערב של ארץ ישראל אין צריך גבול שהים הגדול גבולה כדכתיב (במדבר לד) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגו': **אם יש עליו עוררים.** שהבעל מעשרע שהוה מוויף: **ויקיים בחותמיו.** אם יעידו העדים על חתימתם ידיהם או עדים אחרים יכירו חתימתם כשר ואם אין עליו עוררים מקמתא כשר דהא צבתיין לשמה ועדים מציין תמיד לקיימו כדלמרינן בגמ' צתי דינין קצועין: **גמ' לפי**

דעובדי כוכבים הם דישראל מנעין כחמיהו ור' יהודה מטמא נראה לו דלוחם שנוהגין תורת עובדי כוכבים הם גרים וטועין ולעולם ישראל נמי דייס זה: **מכפר דורים** צ"ל. אומר ר"י שהזכיר לוד לאשמועינן א"ע פ' שהיתה נקראת כפר לודים על שם בני לודים שהיו מנעין זה תמיד אפילו הכי ז"ל בפני נכתב ובפני נחתם ולא חשיב כלוד עמנה ורבינו מאיר פירש דרבי אליעזר הזכיר שם עירו כדלמרינן (סנהדרין דף לז:). אחר ר' אליעזר ללוד ואין נראה לר"י דכ"ש שלא היה צריך להזכיר כי היכי דלא נקט תנא קמא ממדינת הים לארץ ישראל דפשיטא היא זבגטין ישראל קאי: **ואשקלון** כדרום. הקשה ר"ת אשקלון מארץ ישראל היא דכתיב ציושע (יב) זאת הארץ הנשאלת וגו' האשדודי והאשקלוני וכתיב הפילה ישראל⁵ לנחלה כאשר צויתך ואתר כן לכדור כדכתיב צפופים (ח) וילכוד יהודה את עזה ואת אשקלון ואת גבולה ואר"ת דעולי צבל לא כבשוה כדלמך צפ"ק דחולין (דף טז:) גבי צית שאן הרבה כרכים כבשוה עולי מנרים ולא כבשוה עולי צבל ולכך אין תלמידי חכמים מנעין שם ואין צתי דינין קצועין שם אבל קשה דרקס וחגר משמע הכא דהו חוזה לארץ⁶ וכתיב ציושע (ב) ויקדשו את קדש זהר נפתלי וליכא למימר דלא כבשוה עולי צבל דבספרי בפרשת והיה עקב (יב דף) חשיב רקס וחגר זהדי כרכים שכבשו עולי צבל וי"ל דתרי רקס וחגר הוה ואותו רקס וחגר דכתיב גבי צברהם ויש צין קדש וצין שור (בראשית ט) מתרגמינן צין רקס וצין חגרה צברנו של אצמך מלך פלשתים ואותו היה צבארץ ישראל דמסתמא דאצרהם ויחזק היו דרין צבארץ ישראל וציושע (יב) נמי משמע דפלשתים מארץ ישראל ואותו רקס וחגר היה צבארץ ישראל דפלשתים צבארץ ישראל הוה גבול מערב של ארץ ישראל ורקס וחגר דמתני' היה צבארץ כדלמרינן רקס כמורה ועכו⁷ א"ע"ג. דכבשוה עולי צבל כדלמך צפון כחוצות (דף קיב). רבי אבהו הוה מנשק כיפי דעכו⁸ וצבארץ מי שחזו (לקמן ע"ג): פריך לגמירא דעכו לאו מארץ ישראל הוה הא כי הוה מפרטי רבנן מהדדי צבכו (ה) וילכוד יהודה את עזה ואת אשקלון ואת גבולה לחוזה לארץ אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה חזיה צבארץ וחזיה צבארץ דמכוכה צירושלמי⁹ [פ"א ה"ב] והכא מיירי צבאומו דז שבחוזה לארץ והא דלא משני נמי צמי שחזו (סג) מתני' דאם לא צבתי מכאן ועד שלשים יום¹⁰ והגיעו לעכו וחזר ציטל תנאו היינו לאותו דז שבחוזה לארץ היינו משום דציונא מארץ ישראל פוגע תחילה צבאומו דז של ארץ ישראל והגיעו לעכו משמע לתחילת עכו אך קשה לר"י דלמך לקמן (דף טז:) ככח לפניו ר' אלעא אמר ליה הלא כפר סיסאי מוצלע בתחום ארץ ישראל וקורבה לציפורי יותר מעכו ומה בכך מכל מקום עכו עדיפא א"ע"פ שהיא רחוקה מציפורי שהיא עמנה חזיה מארץ ישראל ועוד היכי דיין לקמן (דף טז.) דמוכר עבדו לקוריא ילא לחירות מדתנן¹¹ עכו כארץ ישראל לגיטין אין לעבדים לא כל שכן סוריא דמרחקא טובא אדרבה סוריא עדיפא כיון דמתני' איירי צבד של חוזה לארץ דקסבר כצבוש יחיד שמה צבוש והוא היה עמנה ארץ ישראל דלהכי מיבעיא ליה אי הוי כמוכר עבדו לארץ ישראל כיון דשמה צבוש או דלמא כיון דעפרה טמא בחוזה לארץ דמי ואמר ר"י דאפילו צבד של ארץ ישראל ז"ל בפני נכתב וכו' לפי שהוה צפון הגבול ורחוק מעיקר ישוב ארץ ישראל ומופלג מן השיבוט וצתי דיניס¹² וכן יש לתרץ גבי אשקלון וגבי רקס וחגר והשתא פריך וגבי כפר סיסאי דקריב לציפורי שהיתה עיקר ישוב א"י טפי מעכו דרחוק מעיקר ישוב א"י א"ע"ג דעכו היא עמנה צבארץ ישראל וכפר סיסאי הוא חוזה לארץ מכל מקום פשיט שפיר כיון דקיס ליה דמוצלעת מהני כאילו היא ממש מארץ ישראל כר"ג דלמך מוצלעות שכיחי וגמירי וא"ת דלמך צירושלמי המוכר עבדו לעכו ילא לחירות ר"ש אצוי דרבי יודן אומר אפילו מעכו לעכו וכיון דאפילו צבאומו דז שבארץ ישראל ילא לחירות לעכו אמאי ילא לחירות כיון דחשיב כחוזה לארץ¹³ וי"ל דנהי דחשיב כחוזה לארץ לגבי ישראל לארץ חזיה כחוזה לארץ כדלמך ישראל: **ואם יש ע"יו עורדין יתקיים בחותמיו.** אבל כל זמן דלא חזיה מעורר נישאת על פי הגט ולא טענין מוויף דמשום עיגונא אקילו זה רבנן אבל צממון טענין מוויף לנפרע שלא צבניו ומיתומים ומלקוחות דאל"כ לא שבתק חיי לכל צריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה וזה החכם עדים מעמנו ולטרון שלא צבניו מיתומים ומלקוחות ומיהו מזה אין להוכיח דאפילו לא טענין להו מוויף טענין להו פרוע כיון דהוא עמנו הוי מהימן לומר פרוע מיגו דאי צבני אמר מוויף דקי"ל כמ"ד צפרק המוכר את הבית (ב"ב דף טז:) גבי שטר כס היוצא על היחומים דנשבע וגובה מחנה אבל פלגא דפקדון טענין להו פרוע הוא לך א"ע"ג דלא טענין להו נאנסו¹⁴ משום דאציהם היה נאמן לומר החותמיו לך צמיגו דנאנסו אבל יש להוכיח דטענין להו מוויף דאל"כ כל אחד יכתוב שטר מכר או שטר מתנה ויחמוס עדים ויגבה שלא צבניו מיתומים ומלקוחות דהשתא אין שייך לומר פרעמי ועוד יש לדקדק מסוף פ' גט פשוט (סג דף קסד:) דטענין ליתמי מוויף דלמך רב הונא שביב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני צידי נאמן חוקה אין אדם עושה קנוניא על ההקדש ופריך וכי אדם עושה קנוניא על בניו דרב ושמואל דלמרי תרוייהו כביב מרע שאמר מנה לפלוני צידי אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין ומסיק דרב הונא איירי בשטר מקויים ורב ושמואל צדנקיע שטר שאינו מקויים אמר תנו קיימיה לשטרלא לא אמר תנו לא קיימיה לשטרלא פירוש דשמתא שלא להשביע את בניו אמר כן ואי לא טענין מוויף ליתומים¹⁵ מכל מקום יגבה דהא נקיט שטרלא ואין לומר דטענין פרוע דהא רב

(א) לקמן טו. (ב) צבתי וצין הגירסא: המביא ועי' ריב"ז א"א [לקמן טז:] (ד) [לקמן ע"ג:] (ה) [לקמן ד:] (ו) וס' ד"ה הבאים: (ז) ז"ל צממא. רש"י, הגירסא צממא והגיע.

מוסף תוספות

א. בגט אשה איירי ולא אצטרף לפרש. מוס' ה"א. ב. ובעין שרות. מוס' ה"א. ג. ספר לספר לארבעה. מוס' ה"א. ד. הראשונים. מוס' ה"א. ה. דהא רקס וחגר מחוצה לה כדמשמע בגמ' (ד) דאין להו סמוכות לא"י. רש"י. [ו] קשיא הא דאמר ר"ג 'אף המביא מן הרקס ומן התגר' דמשמע דלה"ק הני לא צריך. ודא מחוץ לארץ הוה. רמב"ן. ו. דודאי אין דרים בה ישראל וגוים ואפ"ה הכתמים טהורים. מוס' ה"א. ז. [מדתנן] אף המביא מן הרקס ומן התגר וכו' וכן דקתני רקס למורה ורקס כמורה. מוס' ה"א. ח. משמע [ד] בחו"ל קיימא. א"א. ט. אומא בקדושה היתה ואם לא כבשה לא היתה קדושה דהא ק"ל דקדושה ראשונה שקדש יהושע קדושה השנייה ולא קדושה לעתיד לבא. ריב"ז. יא. [לקמן איירי באותו דז שבא"י. מוס' ה"א. יב. ר"מ אומר. רש"י. יג. ואין שירות מצויות שם. מוס' ה"א. יד. לקמן ו: ד"ה ופילו. ט"ו. הו"ל כמוכר מחו"ל לחו"ל. פ"א. טז. משום דלא שכיחא. מוס' כמכות כד: ד"ה דינא. טז. בשטרא שאינו מקויים. נהי דלא אמר תנו. רש"י. לקמן ט. ד"ה ואם יס.